

A védő és az ügyész beszéde után dr. Adler mondotta el záró szavát, mire a törvényszék ítélethozatalra vonult vissza. Negyedórai tanácskozás után a tárgyalóteremben ismét megjelentek a bíróság tagjai és az elnök általános csendben kihirdette az ítéletet. Az ítélet a vádlottat közönséges gyilkosságban találja bűnösnek és az osztrák büntetőtörvénykönyv 134. §-a alapján ahlálra ítélte.

Az ítélet kihirdetése után az elnök így szólt dr. Adlerhez:

— Önnek jogában van semmisségi panaszt bejelenteni.

Adler doktor nem válaszolt erre, a védő azonban a következőket mondta:

— Fentartjuk magunknak a meggondolás jogát.

Mikor a bíróság tagjai felállottak és kivonultak a teremből, Adler a közönség felé fordult és ezt kiáltotta:

— Éljen az általános nemzetközi forradalmi szocializmus!

Erre a közönség viharosan kezdte eljenezni Adlert és azt kiáltották a karzatokról is, hogy éljen a nemzetközi szocializmus. Az asszonyok a kendőjüket lobogtatták Adler felé és tapsolták. A bíróság tagjai erre ismét bevonultak a terembe és helyet foglaltak, mire az elnök megparancsolta az öröknek, hogy a lármázókat távolítsák el. A kiabálás és a tüntetés az előcsarnokban is folytatódott, ahol négy embert letartóztattak. Mikor a közönség az utcára kiözönlött, a tüntetések ide is kiterjedtek. A rendőrségnek kellett beavatkozni és csak nagy sokára tudták a nyugalmat helyreállítani. A rendőrség 8–10 tüntetőt letartóztatott.

## A Délmagyarország telefonjai

Szerkesztőség 305.  
Kiadóhivatal 81.

akart, az egész taiping-fölkelés, csak afféle történelmi félreértés volt, de a tény azért megmaradt ténynek és a halottak azért nem támadtak fel. Ime, a titokzatos ember „a gőz és villany százada” után ismét önmagát kergeti, ismét nem érti önmagát.

A mai irodalom áthajol a misztikumba. Minden korszak titokzatos. Hiszen a kezdet és a vég eseményeit sohasem oldották fel, mindig halucináltak és vizionáltak az emberek, a görög ég alatt éppugy, mint a templomhajók mélyén. Voltak azonban korok, melyek e két pont közt csak a jelenségeket vették észre, azok a korok, melyek a földi élet harmoniájában megfeledeztek önmagukról. Az előttünk járó józan epohák nem is a misztikumot tüntették el, csak a nyomait. Ma viharos szellemjárás van az irodalomban. Ami valaha künn volt, az ma bennünk van. Magunkban hordozzuk a kísérteteket. Ebben a korban történt meg az új lélektan döntő felfedezése, az, hogy lelkünk jó részét egyáltalában nem ismerjük, azt az irdatlan területet, azt népes, óriás birodalmat, mely öntudatunk küszöbe alatt nyulik el, az elfeledett benyomások, emlékek, észrevételek, kimustrált érzések és gondolatok ősi földjét most keresik fel a lélek merész conquistadorjai, hódítói és misszionáriusai. Nem dicsekszünk tehát azal, hogy az életünk annyira rendezett. Lakásunkat vilanyfény önti el és nincsenek titokzatos szobáink, mint a középkori várkastélyokban. De a lelkünkben még mindig vannak ilyen szobák.

Ezekről pedig a költészet előbb tudott,

## Pille-utca körül . . .

Megy az ember lassan, bandukolva a „selymes” városrészben, odafönn Felsővárosban... Megy, megy, s mert régóta nem járt ezen a vidéken, azt hiszi: idegen helyen van. Más városban, idegen emberek között. Csak lassankint ereszkedik lelkére az érzés, hogy hohó!... dehogy vagyunk idegen helyen. Itt vagyunk, itt járunk a magunkfajta emberek között, akik közül most leginkább csak a gyerekek, meg az asszonyok vannak idehaza... Itt vagyunk Palotás Fausztinnak a hazájában, ahol akác nyílik az egyenes utcákon, ahol dal csendül föl esténként az udvarokból, ahol szépek, fehérbőrűek a menyekék, ahol a szegedi piacról immár leűnt foszlós béli, selymes cipőket sütöttek a felsővárosi asszonyok azelőtt, amíg a világháború el nem sikkasztotta a zsákokból a hófehér nullás lisztet... Itt termékenyült meg hajdanában Fuzti bátyánknak dalos lelke a tiszaparti költészettel, itt zengett csengő hárfáján a poézisnek legtisztább, legmagyarabb dala a keménytekintetű szegedi parasztról, a virágnál is édesebben mosolygó felsővárosi menyecskekről, mindenről, ami szép, ami bájos és értékes...

Hej, esakhogy azóta nagyot fordult a világ itt is. Ő feszes, szigorú katona lett, a hajókáján az alezredek aranycsillagok díszlenek, a mellén a Ferencz József-rend ékeskedik, a szívében pedig a mindennél szebb és tündöklőbb ragaszkodás és forró szeretet él és lobog a szép szegedi, felsővárosi magyar föld iránt. S mindezen, mint egy tüneményes korona pompázik és öröklik a legtisztább Muzsa.

Az utcák is megváltoztak, a fiatal akácok, melyek májusi virágzaskor szeliden beillatosították fehér szirmaikkal az ifjú poéta-fiút, ellombosodtak, s ma zöld sátorukkal beárnyékolják a fehér falu, alacsony külvárosi házakat... Apró házak, eperfás udvaru házak, most olyan szomorúan csöndesek vagytok ti!... Nem úgy, mint régen, elröppent évek virágos tavaszán... Akkor bodzafu hajlott ki az utcára a deszkakerítés tetején és fehér, illatos virágát lehullajtotta a téglajárdára, akkor kicsi, pelyhes csirke-fiókák éles csipegetése verte föl az udvarok csöndjét, melybe a kipányvázott öreg tyúk kotyogása vegyült bele, mint hívó

szózat. Akkor aranyszínű kukoricát vitt szakajtóba a gömbölyű karu, szép orcájú, fiatal menyecske az ólban rőfögő hízóknak és János, a munkáról hazatért János gazda, buzaaljat szórt el a felsőpört udvarra, a háztetőn turbékoló kényes galamboknak...

Akkor muskátli-virág piroslott az ablakok között és estére kelve lisztet szitált Julesa néni, a reggeli sütésre. Lisztet szitált és kovászt tett, a dagasztó-teknőt készítette a pitvarba, Máriával, a tizenkét esztendő leányzóval, aki három év előtt még a esonkatornyú iskolába járt, számolni tanulni a jó öreg Kovács István igazgató urhoz, most ellenben már arrafelé tekintget, amerre a Gedó-tándhely hívja, hívogatja vasárnap délutánra a szép felsővárosi lányokat... Mert hajh, istenben boldogult Kovács bátyánk mindig azt mondta: csak számolni tanuljatok meg gyermekek, mert számolás nélkül nincs boldogulás. Nem tudjátok még azt se kiszámítani, hogy mennyiért kell a piros pupra sült kenyeret eladni a Kossuth-szobor mellett.

Akkor virágos volt erre minden, és jókedv, vidámság, dal, kacaj szállt ki minden házból és minden koresmából.

Akkor itthon voltak az emberek, a gyerekek és a nagyapák és szépen felosztották egymás között a munkát, amely étet és gyarapít.

Most!... Hej, most, most, másképpen van minden. A nagyapák oda vannak az unokáikkal és rózsaszínű leveleket küldözgetnek haza a frontokról. Piros a színük, de fekete, gyászos rajtuk minden betű. És tele vannak sóhajással, amit csak itthon tudnak leolvasni róluk. Most bánatos-arcú menyecske vakolgatja a ház elejét meg az alját és nem néz semerre, nem néz sehová, csak a lelke bánatával tépelődik. A tulsó soron megy egy fiatal ember, nem is megy, inkább sántít, a lábán gépezet nyikorog és kopog, átszól a menyecskehez:

— Mire végzi Piroška?

— Nini, András — feleli bágyadtan, — máskor talán nevetne is hozzá. — Magával mi van?

— Ehun e. — mutat a lábára az ember — ott maradt fele a taliánoknál... Hát mit csináljunk!... Kopogunk, legalább mögtudják, hogy erre járunk.

mint a tudomány. Még alig beszéltek valamit az öntudat alatt való életről, mikor a huszadik század költői rejtélyes történeteket írtak. Ők már feszegették a szobák ajtait, melyek kulcsát csak később lelte meg a tudomány. Ujra itten állunk, a század, ez a boldogtalan vándor, itten vesztegel, bebecsátást várva, a küszöb előtt, melyet akár az „öntudat küszöbe”-nek nevezünk, akár másnak, határt jelent. A misztikus történetek ma félig-meddig népmesék, mindenki meséi. Regényes kor ez, mely kiszélesíti a valóságot, azt, mely mindig kicsiny volt az embernek. Nem úgy, mint a népmesék, melyek a testi lehetőséget végtelenségével kecsgettették, sem mint a misztérium-írók, kik a földet összekötötték a menyországgal, meg a pokollal és nem is úgy, mint a múlt századbeli romantikusok, kik színes keleti népeket vonultattak fel exotikus tájakon a fáradt olvasók mulattatására, hanem a bennünk levő mélységek megmutatásával. A határokat nem kifelé tágitjuk, de befelé. Nem kivetünk, hanem bevitünk. Bennünk van a megoldás. Ma a misztikum nemcsak a népmesénk, de a hitregénk is.

És a század minden kornál erősebben érzi az élet rejtelmét újra. Miért? Mert boldogtalan, nagyon boldogtalan. „A miszticizmus — írja Cousin — az emberi ész kétségbeeséséből folyó cselekedet.” „Az egyéniség megint nem élheti ki önmagát. Kerülő uton keresi a kielégülést, az érvényesülést. Mi ben higgyen? Mit valjon? Hova fusson? Attól az idegen látványtól, melyet nem érhet

meg, önmaga fut vissza, a rejtély elől a rejtélybe. Csak a középkorban pompázott ennyire a misztikus rózsza, mikor épp ily egységsító elv uralkodott, mely az egyéniséget összezsugorította és megsemmisítette. Akor az Egyház nevelte a misztikusokat. Ma az Átlam. Akkor a kolostorokból indultak ki. Ma a kaszárnyákból. Az előző századok legbecesebb értékének, a haldokló egyéniségnek jel-szava a miszticizmus. Mielőtt elpusztul, még valami csodát művel, azzal az erejével, mely seholy se nyilatkozhat meg, megöli az élőket, föltámasztja a halottakat, az ébrenléte álom-má, az álmat ébrenlétté varázsolja, a számára ellenséges valóságot megmástitja, erőszakosan. Boldog korokban ritkán vannak misztikusok.

Innen magyarázhatjuk azt is, hogy a csodák világa annyira érthető mindnyájunk számára, kik ma élünk és a szellemek beszédéhez nem kell széljegyzet. Tapintjuk, izeljük, szagoljuk a kísérteteket, az író nyílt kérdésül hagyhatja, mint válik a lehetetlen lehetővé. Egy gép talán nem oly valóság a számunkra, mint egy szellem. Nemcsak romok közt jelennek meg, de a köruton, a szobánkban, mindennapi életünk során, fényes nappal. Meg sem várják, míg az órák tizenkettőt ver. Minden óra a kísértetek órája. Életünk egy másik síkba billen át, a mutatók pedig egy tulvilági számlapra ugranak.

Órák tizenháromat üt.